

ผลการใช้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียน แบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

The Effect of Training Program to Develop Skills in Assisting Students by Group Counseling of Secondary School Teachers

อุรปริษฐ์ เกิดในมงคล*

Urapree Kerdnaimongkol

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง 3) เพื่อติดตามผลการนำทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมนำไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐมที่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมจำนวน 30 คน (Volunteer Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และแบบสอบถามทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้นหรือขั้นนำ ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติการฝึกอบรมโดยมีระยะเวลาในการฝึกอบรม 4 วันหรือประมาณ 30 ชั่วโมง และมีเนื้อหาเกี่ยวกับเจตคติในการให้คำปรึกษากลุ่ม การเป็นผู้นำการให้คำปรึกษากลุ่ม และทักษะการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. หลังจากเข้าร่วม โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครูโรงเรียนมัศึกษามีทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มโดยรวมสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาได้มีการนำทักษะที่ได้จากการฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษาไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนของตน โดยได้นำการให้คำปรึกษากลุ่มไปช่วยเหลือนักเรียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางด้านการเรียน ส่วนตัวและสังคม

คำสำคัญ : การฝึกอบรม/ การให้คำปรึกษากลุ่ม/ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

*อาจารย์ ดร. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop the training program to develop skills in assisting students by group counseling of secondary school teachers, 2) to compare the skills in assisting students by group counseling of the teachers who attended the training program before and after the experiment, and 3) to examine the effect of the skills in assisting students by group counseling employed by the teachers who participated in the training program. The samples were 30 secondary school teachers in Nakhonpathom Province who voluntarily participated in the training program. The instruments used in this study were the training program to develop skills in assisting students by group counseling of secondary school teachers, and the questionnaire on skills in assisting students by group counseling of secondary school teachers. The results were as follows:

1. The training program to develop skills in assisting students by group counseling of secondary school teachers consisted of 3 steps which were the initial stage, the working stage, and the ending stage. The duration of the training lasted 4 days or about 30 hours. The contents of the training program were related to the attitudes toward the group counseling, the leadership in group counseling, and the skill of group counseling.

2. After the participation of the secondary school teachers who participated in the training program, The overall skills in assisting students by group counseling significantly increased at .05 level.

3. The secondary school teachers employed the skill derived from the counseling training to help their students with the study problems and their personal and social problems

Keywords : Training/ Group Counseling/ Secondary School Teachers

บทนำ

จากสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันทำให้เด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ และสถานการณ์ปัญหาต่างๆ อันเป็นอุปสรรคและส่งผลต่อการดำเนินชีวิตซึ่งมีแนวโน้มที่ปัญหาจะเพิ่มความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2555: ออนไลน์) ทั้งนี้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในเด็กวัยรุ่น โดยเฉพาะในช่วงชั้นมัธยมศึกษาที่เกิดขึ้นมากมายเห็นได้จากปัญหาทางด้านการเรียน

การหนีเรียน การแต่งกายผิดระเบียบ การมีสมาธิสั้น การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ปัญหาการคบเพื่อนต่างเพศและมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และติดยาเสพติด (พนม เกตุมาน, 2550: ออนไลน์) จากปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนดังกล่าว ครูซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาและมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยตรงจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือ ตลอดจนป้องกันและพัฒนาให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ครูนอกจากจะมีหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนแล้ว ครูทุกคนยังต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงทั้งในด้านการเรียน การศึกษาต่อ ตลอดจนเรื่องส่วนตัว ทั้งนี้เพื่อเป็นการติดตาม บรรเทาช่วยเหลือเมื่อนักเรียนประสบปัญหาต่างๆ ซึ่งกระบวนการหนึ่งที่สามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเอง ตลอดจนสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมสำหรับตนได้นั้นคือกระบวนการให้คำปรึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555: 95)

กระบวนการให้คำปรึกษา (The Counseling Process) เป็นวิธิดำเนินการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้นจนสามารถตัดสินใจหรือแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนปรับปรุงความสามารถในการพัฒนาตนเอง (วัชร ทรัพย์มี, 2550: 2) ทั้งนี้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นกระบวนการช่วยเหลือที่ใช้ได้ผลมากสำหรับวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ผู้ให้คำปรึกษาจะได้พบปะกับสมาชิกหลายคนในเวลาเดียวกัน ทำให้ช่วยประหยัดเวลา บรรเทาความวิตกกังวลของสมาชิกเกิดความรู้สึกลดลงได้ไว้วางใจสมาชิกอื่นภายในกลุ่ม สมาชิกมีโอกาสได้แสดงพฤติกรรมและทดลองพฤติกรรมบางอย่าง ตลอดจนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนได้ (ทิพวรรณ กิตติพร, 2535: 41-43) ดังที่โอเฮน (Ohlsen, 1970: 31) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ปกติ ให้ยอมรับปัญหาและพยายามแก้ไขปัญหของตน ตลอดจนช่วยให้ผู้มีปัญหาได้เรียนรู้ที่จะนำเอาความคิดจากกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ดังนั้นการพัฒนาครูให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักการและกระบวนการในการช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบของการให้คำปรึกษากลุ่มจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งกับสถานการณ์ของเยาวชนในปัจจุบันที่มีแนวโน้มของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้วิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาครูทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตลอดจนเจตคติในการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพคือการฝึกอบรม ดังที่ โกลด์สไตน์ (Goldstein, 1993 อ้างถึงใน ชูชัย สมितिไกร, 2548) ได้กล่าวเกี่ยวกับการฝึกอบรมไว้ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตคติ (Attitude) ของบุคคล อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบกลุ่มในรูปแบบของการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาผ่านการฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ครูโรงเรียนมัศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการให้คำปรึกษากลุ่ม มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำในการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนมีทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียน โดยช่วยป้องกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนให้ทุเลาเบาบางลง ตลอดจนช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความเข้มแข็งสามารถพัฒนาตนเองและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมต่อไป นอกจากนี้โปรแกรมฝึกอบรมดังกล่าวจะได้เป็นประโยชน์ต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือแบบกลุ่มสำหรับนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
3. เพื่อติดตามผลการนำทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมนำไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง โดยนำโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยสอดคล้องกับตัวแปรตาม นิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมายของฝึกอบรมในแต่ละครั้ง ไปใช้กับกลุ่มทดลองซึ่งเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ที่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมจำนวน 30 คน เป็นระยะเวลา 4 วัน หรือประมาณ 30 ชั่วโมง ทั้งนี้ หลังจากยุติการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมได้ให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาอีกครั้ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง จากนั้นวิเคราะห์ระดับทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเปรียบเทียบผลก่อนการทดลองและหลังการทดลอง นอกจากนั้นภายหลังจากยุติการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 2 เดือน ผู้วิจัยดำเนินการติดตามผลการนำทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งครูที่เข้าร่วม

โปรแกรมฝึกอบรมนำไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียน โดยสัมภาษณ์ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม จำนวน 5 คน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีระยะเวลาในการฝึกอบรม 4 วัน หรือประมาณ 30 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเจตคติในการให้คำปรึกษากลุ่ม การเป็นผู้นำการให้คำปรึกษากลุ่ม และทักษะการให้คำปรึกษากลุ่ม และมีการใช้วิธีการในการฝึกอบรมที่สำคัญได้แก่ การบรรยาย และการสอน การประเมินตนเอง การสาธิต การฝึกซ้อม การใช้แบบฝึกหัด การใช้เกม การอภิปราย และการให้การบ้าน ทั้งนี้ขั้นตอนในการฝึกอบรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ตามแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมของเนลสันโจนส์ (Nelson-Jones, 1992: 260-271) ได้แก่

- 1) ขั้นเริ่มต้นหรือขั้นนำ ซึ่งเป็นขั้นที่สำคัญในการเริ่มต้นการดำเนินการกลุ่มฝึกอบรมแต่ละครั้ง โดยมีการสร้างบรรยากาศของความผ่อนคลาย และสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมด้วยกันและกับผู้วิจัย นอกจากนั้นมีการบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมโปรแกรมในแต่ละครั้ง ตลอดจนระยะเวลา กฎกติกา และบทบาทในการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม ทั้งนี้ในขั้นของการเริ่มต้นในการฝึกอบรมแต่ละครั้งจะมีการทบทวนถึงเนื้อหาในการเข้าร่วม

โปรแกรมฝึกอบรมในครั้งก่อน ตลอดจนงานที่มอบหมายก่อนการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง

2) ขั้นตอนการ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำหลักการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา มาใช้ในการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือแบบกลุ่ม โดยในการฝึกอบรมมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูใน 3 ด้าน คือ ด้านเจตคติในการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งเป็นการบรรยายเกี่ยวกับลักษณะของวัยรุ่น ปัญหาของวัยรุ่น ตลอดจนแลกเปลี่ยนแนวทางในการช่วยเหลือวัยรุ่นพร้อมทั้งบรรยายเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งประกอบด้วย ความหมาย ประโยชน์จุดมุ่งหมาย หลักการจัดกลุ่ม ขนาดของกลุ่ม เวลาและจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษากลุ่ม ด้านการเป็นผู้นำการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งเป็นการบรรยายเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำในการให้คำปรึกษากลุ่ม รวมทั้งบทบาทของการเป็นผู้นำในการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนให้ครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นผู้นำในการให้คำปรึกษากลุ่ม และด้านทักษะการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งเป็นการบรรยายเกี่ยวกับทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาทั้งทักษะเบื้องต้นทางด้านภาษาท่าทางและภาษากายคำ พร้อมกับ

สาธิตการใช้ทักษะเบื้องต้นต่างๆ และให้ครูลองฝึกปฏิบัติทักษะต่างๆ และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ฝึกปฏิบัติ นอกจากนั้นมีการบรรยายเกี่ยวกับกระบวนการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการฝึกปฏิบัติตามกระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่ม อันประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม

3) ขั้นตอนการฝึกอบรม เป็นขั้นที่มุ่งเน้นให้ครูเห็นถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมในแต่ละครั้ง โดยให้ครูร่วมกันสรุปถึงเนื้อหาสาระตลอดจนสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรมในแต่ละครั้ง รวมทั้งเปิดโอกาสให้สอบถามในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมโปรแกรม

2. การเปรียบเทียบทักษะการช่วยเหลือ นักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการเปรียบเทียบทักษะการช่วยเหลือ นักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมโดยรวมและรายด้านก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม แสดงดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม

ทักษะการช่วยเหลือ นักเรียนแบบ การให้คำปรึกษากลุ่ม	ก่อนการเข้าร่วม โปรแกรมฝึกอบรม			หลังการเข้าร่วม โปรแกรมฝึกอบรม			t	P
	Mean	S.D.	การแปลผล	Mean	S.D.	การแปลผล		
1. เจตคติในการ ให้คำปรึกษากลุ่ม	4.58	.31	สูงมาก	4.68	.27	สูงมาก	-1.59	.06
2. การเป็นผู้นำ การให้คำปรึกษากลุ่ม	4.38	.39	สูง	4.52	.33	สูงมาก	-2.11*	.02
3. ทักษะการ ให้คำปรึกษากลุ่ม	4.22	.43	สูง	4.43	.40	สูง	-2.43*	.01
ทักษะการช่วยเหลือ นักเรียนแบบการ ให้คำปรึกษากลุ่มโดยรวม	4.37	.37	สูง	4.52	.30	สูงมาก	-2.46*	.01

*P < .05

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 1 พบว่า หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มีทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มโดยรวมสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมมีทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มด้านการเป็นผู้นำการให้คำปรึกษากลุ่ม และด้านทักษะการให้คำปรึกษากลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มด้านเจตคติในการให้คำปรึกษากลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

3. การติดตามผลการนำทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมนำไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียน หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นระยะเวลา 2 เดือน ผู้วิจัยดำเนินการติดตามผลการนำทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมนำไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียน โดยสัมภาษณ์ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม จำนวน 5 คน ทั้งนี้พบว่าได้มีการนำทักษะที่ได้จากการฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษากลุ่มไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนของตน เช่น การขาดแรงจูงใจและเป้าหมายในการเรียนไม่ตั้งใจเรียน ผลการเรียนไม่ดี ปัญหาทางด้านสัมพันธ์กับเพื่อน

และครอบครัว เป็นต้นโดยมีการใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาทั้งทักษะเบื้องต้นทางด้านภาษาท่าทางเช่นการฟังอย่างตั้งใจ การประสานสายตาดูการแสดงออกทางสีหน้า เป็นต้น และทักษะเบื้องต้นทางด้านภาษาถ้อยคำ เช่น ทักษะการถามการสะท้อนความรู้สึก การให้กำลังใจ การสรุปความเป็นต้น

นอกจากนั้นครูได้กล่าวว่าจากการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมทำให้เข้าใจถึงกระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนมีทักษะเบื้องต้นที่จะสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้ต่อไป และยังได้กล่าวว่าหลังจากที่ช่วยเหลือนักเรียนโดยการให้คำปรึกษากลุ่มแล้ว สามารถช่วยให้ นักเรียนสามารถเข้าใจปัญหาของตนเอง ตลอดจนสามารถคิดหาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับตนได้ และนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษาของกลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาการฝึกอบรมนับว่าเป็นกระบวนการที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนนอกจากนั้น โปรแกรมฝึกอบรมที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้นได้ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการให้คำปรึกษากลุ่ม ผ่านการตระหนักถึงปัญหาของวัยรุ่นและแนวทางในการช่วยเหลือโดยเฉพาะการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งส่งเสริมให้เห็นถึงคุณค่าของการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการลักษณะของผู้นำ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มที่สามารถเอื้ออำนวยให้สมาชิกกลุ่มซึ่งเป็นนักเรียนได้ค้นพบแนวทางที่เหมาะสมต่อการแก้ปัญหาของตน รวมทั้งการได้ฝึกปฏิบัติทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาทั้งทักษะเบื้องต้นทางด้านภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำ เพื่อนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ซึ่งการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนับว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือที่ใช้ได้ผลมากสำหรับวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้บรรยากาศของกลุ่มทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกปลอดภัยไว้วางใจสมาชิกอื่นภายในกลุ่ม โดยสมาชิกได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมและทดลองพฤติกรรมบางอย่าง ตลอดจนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนได้ (ทิพวรรณ กิตติพร, 2535: 41-43) นอกจากนั้นโปรแกรมฝึกอบรมได้มีการจัดลำดับเนื้อหาที่สนับสนุนให้ผู้เรียนหรือครูที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมได้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถเกิดผลการเรียนรู้สูงสุด กล่าวคือโปรแกรมฝึกอบรมได้เริ่มต้นจากเจตคติในการให้คำปรึกษากลุ่มที่กระตุ้นให้ครูได้เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งการสร้างแรงจูงใจนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความสนใจดังที่ ชิลล์ (Sheal, 1994: 87-89) ได้กล่าวไว้ นอกจากนั้นการส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ตลอดจนการเป็นผู้นำในการให้คำปรึกษานั้นจะทำให้ครูทราบถึงแนวคิดและหลักการต่างๆเบื้องต้นก่อนที่จะนำไปใช้ในการฝึกปฏิบัติจริง เนื้อหาของโปรแกรมฝึกอบรมในครั้งนี้จึงนับว่ามีการลำดับอย่างเหมาะสม ดังที่ ชิลล์ (Sheal, 1994: 87-89) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดลำดับเนื้อหาในการฝึกอบรมนั้นควรจัดเนื้อหาตามลำดับจากง่ายไปสู่ยาก และพิจารณาถึงความจำเป็นในการที่จะต้องฝึกอบรม

ก่อนหลังโดยไม่จัดตามความสะดวกของวิทยากร หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพราะจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความสับสน และส่งผลต่อการเรียนรู้ สำหรับเทคนิคหรือวิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรมครั้งนี้ ได้แก่ การบรรยายและการสอน การประเมินตนเอง การสาธิต การฝึกซ้อม การใช้แบบฝึกหัด การใช้เกม การอภิปราย และการให้การบ้าน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาจากหลายปัจจัย เช่น วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคแต่ละประเภท ตลอดจนสถานที่และระยะเวลา ซึ่งในการช่วยให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการให้คำปรึกษาที่ส่งเสริมให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการให้คำปรึกษานั้น ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับที่ชูชัย สมितिไกร (2548: 173-193) ได้กล่าวถึงวิธีการในการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงด้านเจตคติกล่าวคือมีเจตคติเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในทางที่เหมาะสม และเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานนั้นควรใช้การอภิปรายกลุ่มและการแสดงบทบาทสมมติ ส่วนการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษานั้นได้ใช้เทคนิคของการบรรยาย การสอน ตลอดจนการอภิปรายเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับที่ อรพรรณ พรสีมา (2537: 50) ได้ยกตัวอย่างเกี่ยวกับการเลือกใช้เทคนิคในการฝึกอบรมไว้ว่าหากต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง วิธีการที่นำมาใช้ควรเป็นการบรรยายหรือการอภิปรายกลุ่ม และในการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษากลุ่มที่เน้นการฝึกปฏิบัติ นั้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการประเมินตนเองการฝึกซ้อม การใช้แบบฝึกหัดการอภิปราย และการให้การบ้าน ซึ่งเป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะและ

ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ดังที่ชูชัย สมितिไกร (2548: 173-193) ได้กล่าวไว้

2. การเปรียบเทียบทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มโดยรวมสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการของการฝึกอบรมสามารถพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ดังที่ทศพร ประเสริฐสุข (2549) ได้กล่าวว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายที่มุ่งให้บุคคลเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ และความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ สามารถปรับ เปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในที่นี้คือทักษะการช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การให้คำปรึกษากลุ่ม นอกจากนั้นประเด็นในการฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครู โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยบทบาทหนึ่งที่สำคัญคือการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของตน แม้ว่าจะไม่ได้ทำหน้าที่เป็นครูแนะแนว ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูส่วนใหญ่พบว่าเมื่อเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมทำให้เข้าใจถึงกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มที่ถูกต้องและชัดเจนมากขึ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานหรือช่วยเหลือนักเรียนได้จริง

สำหรับกระบวนการในการฝึกอบรมนั้นก็ได้มีการใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การอภิปราย การสาธิต การใช้แบบฝึกหัด การฝึกซ้อม เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้ครูเกิดการพัฒนาทั้งในส่วนของความรู้ ทักษะ ความสามารถ และทักษะต่างๆ โดยโปรแกรมฝึกอบรมประกอบด้วย การให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะและปัญหาของวัยรุ่น ภาพรวมเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การเป็นผู้นำการให้คำปรึกษากลุ่ม และทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษากลุ่มทั้งทักษะเบื้องต้นด้านภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำ ตลอดจนมีการฝึกปฏิบัติทักษะต่างๆตามกระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่ม และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นในประเด็นต่างๆตลอดการเข้าร่วมการฝึกอบรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเจตคติในการให้คำปรึกษาได้ต่อไป ดังที่แมคไกว์ (McGuire, 1969: 136-314 อ้างถึงใน จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์, 2538: 227-229) กล่าวถึงเจตคติว่าเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้หากบุคคลยอมรับข้อมูลใหม่โดยผ่านบุคคลอื่นหรือจากการมีประสบการณ์ตรงและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยอาศัยกระบวนการบางอย่าง เช่น การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น นอกจากนี้ กระบวนการฝึกอบรมได้ส่งเสริมให้ครูที่เข้าร่วมการฝึกอบรมได้รู้จักและเกิดความคุ้นเคยกันตั้งแต่พบกันครั้งแรก ผ่านการเอื้ออำนวยของผู้ฝึกอบรม ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อความรู้สึกไว้วางใจ เกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ตลอดจนนำไปสู่การเปิดเผยความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ ดังที่ เนลสัน โจนส์ (Nelson-Jone, 1992: 48-49) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับการฝึกอบรมและระหว่างผู้รับการฝึกอบรมด้วยกันเป็นสิ่งที่สำคัญมากตั้งแต่เริ่มต้นการฝึกอบรม นอกจากนั้นในกระบวนการ

ของการฝึกอบรมก็ได้มีการกระตุ้นให้ครูได้มีส่วนร่วมโดยการพูดคุยเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมต่างๆของตนซึ่งส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางของตน การฝึกอบรมจึงเป็นการสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วม โปรแกรมฝึกอบรมมีทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มด้านการเป็นผู้นำการให้คำปรึกษากลุ่ม และด้านทักษะการให้คำปรึกษากลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โปรแกรมฝึกอบรมได้กระตุ้นให้ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะและบทบาทของการเป็นผู้นำในการให้คำปรึกษากลุ่มที่ดี ตลอดจนให้ความรู้ในประเด็นดังกล่าวซึ่งคุณลักษณะหรือบุคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษานั้นมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษาเป็นอย่างมาก ดังที่ โรเจอร์ (Roger, 1959) กล่าวว่าเจตคติและบุคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาพัฒนาไปสู่การรู้จักและยอมรับตนเอง ทั้งนี้ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพควรมีความสามารถในการรับรู้หรือเข้าใจความรู้สึกของผู้ขอรับคำปรึกษา มีลักษณะที่อบอุ่น เอาใจใส่ด้วยท่าทีที่เป็นมิตร ให้การเคารพนับถือผู้ขอรับคำปรึกษาอย่างไม่มีเงื่อนไขสำหรับด้านทักษะการให้คำปรึกษากลุ่ม ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วม โปรแกรมฝึกอบรมมีทักษะการให้คำปรึกษากลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมการฝึกอบรมนั้น เนื่องจากโปรแกรมฝึกอบรมได้ให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาทั้งด้านภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำ

ตามกระบวนการของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม โดยใช้วิธีการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นความรู้และการเรียนรู้เป็นกลุ่ม เช่น การบรรยาย และมุ่งเน้นทักษะความสามารถ และการเรียนรู้ทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่ม เช่น การใช้แบบฝึกหัด การสาธิต การฝึกซ้อม และการอภิปราย เป็นต้น ชูชัย สมบัติไกร (2548: 175-193) ซึ่งการฝึกปฏิบัตินี้เป็นเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้ทดลองปฏิบัติตาม ตลอดจนอภิปรายซักถามปัญหาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ส่วนครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ด้านเจตคติในการให้คำปรึกษากลุ่มก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการให้คำปรึกษาได้นั้นอาจต้องใช้เวลานานเนื่องจากการฝึกอบรมภายในระยะเวลาที่จำกัดอาจเป็นการยากต่อการเปลี่ยนเจตคติต่อการให้คำปรึกษาได้ เนื่องจากการช่วยเหลือนักเรียนนั้นนับว่าเป็นภาระที่ค่อนข้างหนักและสำคัญสำหรับการเป็นครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ดังที่ ดูบและคนอื่นๆ (Doob; & et al, 1967 อ้างถึงใน จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์, 2538) ได้รวบรวมเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของเจตคติ โดยประการหนึ่งกล่าวว่าเจตคตินั้นมีความคงทนไม่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย เนื่องจากเจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์และผ่านกระบวนการเรียนรู้มาอย่างมากมาย แต่อย่างไรก็ตามเจตคติก็เป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นในการเปลี่ยนเจตคติในการให้คำปรึกษาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงอาจต้องอาศัยระยะเวลาหรือการสะสมประสบการณ์เกี่ยวกับช่วยเหลือนักเรียนโดยการให้คำปรึกษาต่อไป

3. การติดตามผลการนำทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมนำไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียน

หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 2 เดือน ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาได้มีการนำทักษะที่ได้จากการฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษาไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนของตนในประเด็นปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการขาดแรงจูงใจและเป้าหมายในการเรียน ไม่ตั้งใจเรียนผลการเรียนไม่ดี รวมทั้งปัญหาทางด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนและครอบครัว ทั้งนี้การให้คำปรึกษาเป็นวิธีการช่วยเหลือซึ่งเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญของครูโรงเรียนมัศึกษานอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555: 95) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูกับการให้คำปรึกษาไว้ว่า ครูนอกจากจะมีหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนแล้ว ครูทุกคนยังต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทั้งในด้านการเรียน การศึกษาต่อ ตลอดจนเรื่องส่วนตัว ทั้งนี้เพื่อเป็นการติดตามบรรเทาช่วยเหลือเมื่อนักเรียนประสบปัญหาต่างๆ โดยครูส่วนใหญ่ได้มีการนำทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาทั้งทักษะเบื้องต้นทางด้านภาษาท่าทางและภาษาถ้อยคำไปใช้ในการให้คำปรึกษาทั้งแบบกลุ่มและเป็นรายบุคคล ซึ่งทักษะเบื้องต้นทางด้านภาษาท่าทางที่ได้นำไปใช้ เช่น การฟังอย่างตั้งใจ การประสานสายตา และการแสดงออกทางสีหน้า เป็นต้น โดยครูบางคนกล่าวว่าในการใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจนั้นสามารถทำให้เข้าใจนักเรียนได้มากขึ้นทั้งความคิดและอารมณ์ความรู้สึก ดังที่ สุภาวดี บุญญวงศ์ (2542) ได้กล่าวเกี่ยวกับทักษะการฟังไว้ว่าช่วยให้ทราบรายละเอียดต่างๆ ของผู้รับคำปรึกษา อันจะได้นำมาวางแผนทางพิจารณาช่วยเหลือต่อไป

ส่วนในการใช้การประสานสายตานั้นสามารถแสดงออกได้อย่างเป็นธรรมชาติ ไม่เคร่งเครียดมากเกินไป ซึ่งทำให้นักเรียนกล้าที่จะพูดคุยบอกเล่าเรื่องราวของตนมากขึ้น ทั้งนี้ครูบางคนกล่าวว่าบรรยากาศที่ผ่อนคลายนั้นมีผลต่อการกล้าเปิดเผยเรื่องราวของนักเรียนเป็นอย่างมาก การประสานสายตาจึงนับว่ามีความสำคัญมากในการสร้างสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษา ซึ่งการประสานสายตาอย่างเหมาะสมจะเป็นการเอื้ออำนวยให้เกิดความไว้วางใจและความร่วมมือร่วมใจ (วัชร ทรัพย์มี, 2550) นอกจากนี้มีการใช้ทักษะของการแสดงออกทางสีหน้าที่สอดคล้องกับเรื่องราวมากขึ้น รวมทั้งได้มีการสังเกตสีหน้าของนักเรียนมากขึ้นขณะที่ให้คำปรึกษาซึ่งพบว่าทำให้เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคนมากยิ่งขึ้น ซึ่งการแสดงสีหน้าอย่างเหมาะสมจะเป็นการสื่อถึงความสนใจ จริงใจ ตั้งใจฟังและการยอมรับของผู้ให้คำปรึกษา อันจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจ ทำให้ผู้รับคำปรึกษาอยากเปิดเผยถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความทุกข์ของตนมากขึ้นและก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานการให้คำปรึกษา (ศุภวดี บุญญวงษ์, 2542) สำหรับการใช้ทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาทางด้านภาษาถ้อยคำ ครูส่วนใหญ่กล่าวว่าได้มีการใช้หลากหลายทักษะ เช่น ทักษะการถาม การสะท้อนความรู้สึก การให้กำลังใจการสรุปความ เป็นต้น โดยในการใช้ทักษะการถามนั้นได้เน้นการใช้คำถามปลายเปิดมากขึ้น ซึ่งพบว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดเรื่องราวของตนมากยิ่งขึ้นและทำให้เข้าใจประเด็นปัญหาของนักเรียนชัดเจนขึ้น ดังที่ วัชร ทรัพย์มี (2550: 64) ได้กล่าวถึงลักษณะของการใช้ทักษะการถาม โดยเฉพาะคำถามปลายเปิดไว้ว่าสามารถนำมาใช้ในกรณีที่ต้องการให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจความคิด

และความรู้สึก ตลอดจนได้วิเคราะห์รายละเอียดของปัญหาอันนำไปสู่การคิดหาหนทางในการแก้ปัญหาต่อไป ส่วนการใช้ทักษะการสะท้อนความรู้สึกนั้นครูบางคนกล่าวว่าการใช้ทักษะการสะท้อนความรู้สึกหากสอดคล้องกับความรู้สึกของนักเรียนแล้วทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในตนเองมากยิ่งขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ไอวี (Ivey, 1973) ได้กล่าวว่าการสะท้อนรู้สึกจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกหรืออารมณ์ในขณะนั้นได้ สำหรับทักษะการให้กำลังใจครูบางคนกล่าวว่ามีความสำคัญต่อการเอาชนะปัญหาต่างๆ ของนักเรียนเป็นอย่างมากโดยแม้ตนมักจะให้กำลังใจนักเรียนที่กำลังประสบปัญหาอยู่เสมอแต่ในกระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่มพบว่าการสนับสนุนให้เพื่อนในกลุ่มได้ให้กำลังใจซึ่งกันและกันนับว่ามีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ทักษะการให้กำลังใจจะเป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาคลายเครียด ตลอดจนช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจของผู้รับคำปรึกษาได้ (วัชร ทรัพย์มี, 2550: 88) ส่วนทักษะการสรุปความนั้น มีครูบางคนกล่าวว่าได้นำมาใช้ในขั้นตอนของการยุติการให้คำปรึกษาโดยได้ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันสรุปถึงเรื่องราวที่ได้พูดคุยกัน ซึ่งสามารถทำให้นักเรียนได้ทบทวนประเด็นปัญหาของตน ตลอดจนการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ หรือแนวทางที่ตนเองจะนำไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้ทักษะการสรุปความที่ว่าสามารถช่วยยุติการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งโดยได้รวบรวมความคิด เนื้อหาต่างๆ ตลอดจนตระหนักถึงการแผนหรือโครงการที่ได้กำหนดไว้

นอกจากนั้น ครูบางคนกล่าวถึงการช่วยเหลือนักเรียนโดยการให้คำปรึกษากลุ่มว่าเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิผลเป็นอย่างมากโดย

สามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นของตน ทั้งนี้มีนักเรียนบางคนกล่าวว่ารู้สึกตัวตนเองมีแนวทางมากขึ้นจากการได้รับฟังเพื่อนๆ ในกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับที่ โอehlen (Ohlsen, 1970) ได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มไว้ว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือบุคคลให้ยอมรับปัญหาและพยายามแก้ไขปัญหาของตนเองตลอดจนช่วยให้ผู้มีปัญหาได้เรียนรู้ที่จะนำเอาความคิดจากกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีครูบางคนได้กล่าวว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมยังไม่ค่อยเข้าใจว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นอย่างไรหรือกระบวนการเป็นอย่างไร ซึ่งตนไม่ได้เป็นครูแนะแนวแต่มีบทบาทที่ต้องดูแลช่วยเหลือนักเรียน การได้เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมจึงทำให้ได้วิธีการที่สามารถนำไปช่วยเหลือนักเรียนของตนได้ต่อไป โดยเข้าใจถึงภาพรวมเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนทักษะที่จะสามารถนำไปใช้ได้เบื้องต้น ขณะที่ครูบางคนกล่าวว่ารู้จักการให้คำปรึกษากลุ่มบ้างแต่จาก

การเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมทำให้เข้าใจถึงกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มที่ต้องและชัดเจนมากขึ้น ซึ่งคิดว่าสามารถนำไปช่วยเหลือนักเรียนของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการใช้โปรแกรมฝึกอบรมสามารถพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมได้ผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาก็สามารถนำไปเป็นแนวทางหรือนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มต่อไป ทั้งนี้ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องของการให้คำปรึกษากลุ่มด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. (2538). **ทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม: การวัด การพยากรณ์ และการเปลี่ยนแปลง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สามดีการพิมพ์.
- ชูชัย สมितिไกร. (2548). **การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2549). **การบรรยายในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับการฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ**. 22 มิถุนายน 2549.
- ทิพย์วรรณ กิตติพร. (2535). **การให้คำปรึกษากลุ่ม**. พิษณุโลก: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิรชรา ทองธรรมชาติ. (2544). **กลยุทธ์การฝึกอบรมและวิทยากรในยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพมหานคร: ลินคอร์น โปรโมชัน จำกัด.
- พนม เกตุมาน. (2550). **คู่มือครู : ปัญหาพฤติกรรมที่พบบ่อยในนักเรียนและแนวทางการแก้ไข**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2556 จาก http://www.psychclin.co.th/mnew_page_53.htm.

- วัชรวิ ทรัพย์มี. (2550). **กระบวนการปรึกษาขั้นตอน สัมพันธภาพ ทักษะ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2555). **สถานการณ์เด็กไทย “ยอมรับ” ก็แก้ไข**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2556 จาก <http://www.banmuang.co.th>.
- สมคิด บางโม. (2544). **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **คู่มือฝึกอบรมแนะแนว**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภวดี บุญญวงศ์. (2542). **เทคนิคเบื้องต้นในการให้คำปรึกษา**. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อรพรรณ พรสีมา. (2537). **เทคนิคการฝึกอบรม**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Doob; & et al. (1967). **Historical Foundations**. In Martin Fishbein (ed.): **Readings in Attitude Theory and Measurement**. New York: John Wiley & Sons.
- Goldstein, I. L. (1993). **Training in Organization: Need Assessment, Development, and Evaluation**. (3rd Edition) Pacific Grove, CA: Brook/Cole.
- Ivey, Ae. (1973). **Microcounseling: Innovation in Interviewing Training**. Springfield IL: Charles C Thomas.
- McGuire, W. J. (1969). **The Nature of Attitudes and Attitudes Change**. In G. Lindzey & E. Aronson (Eds.), **Handbook of Social Psychology**. (2nd ed), 3(3): 136-314. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Nelson-Jone, Richard. (1992). **Group Leadership: A Training Approach**. California: Brook/Cole.
- Ohlen, Mert M. (1970). **Group Counseling**. New York: Holt Rinehart and Winston Inc.
- Sheal, Peter. (1994). **How to Develop and Present Staff Training Courses**. Second edition. USA: Nichols Publishing.
- Roger, Carl R. (1959). **Client-Centered Theory**. Boston: Houghton Mifflin.